

林秀姬

Lakaw

❖ 創作理念

Pasawalian Pangcah

海岸阿美語

教育部 100 年度原住民族語文學獎—新詩組優選



教育部
104 年度
原住民族
語文學獎
· 作品集

Itiya ho, no mokasi'ay ho misakoeteng ko mato'asay o faki, misatoron ko fai, o pasafa'an a panay ko sapisatoron ato toron ko sapisakoeteng.

Oya faki misakoeteng caay kaenen nira sopeden nira sapakaen to tani'ay a lafang. Oya fai, misatoron o dadaya mafoti' ko i loma'ay a tamdaw, mitakaw misatoron, caay pasifana' tayal sa, monihal to ko romi'ad malingad tayra omah, pacipat han nira ko toron i kilang no losay, i pinaloma i panay. Maedeng to ko widi' sa patiko tayra i talalokan no fafoy 'ayam ato kolong, pacipateng ningra ko toron i fadahong no talalokan.

Oya mipacipat ko toron i kilang no losay ato fadahong no talalokan i, o ilisin no mato'asay to kato'as to kalofic no losay ato pinaloma ato mihafayan, o misapoo' han no mato'asay.

Oya kaka noya ilisin no misapoo' hananay i, o patongal to to'as no wawa ato mita'on to to'as no loma'.

Maratar milicay to malinaay a faki tayra i loma' maranam, oya mi'adopan mi'id'idan mi'icangan a maamaan kaeso'ay a kakaenen ko pakaranam to lafang. Oya toron i o saki'ilisin a kakaenen, caay patemek sa a mitangtang, oya koeteng no epah i o saki'ta'on to to'as. Nikawrira awa to ko matiniay a demak i niyaro' ma'alaw, caay to pidoedo to laylay no to'as ko anini'ay a tamdaw. Caay to kafana' ko kato'asan no tireng ko wawawawa.

Mikingkiw toya demak no misapoo' sanay, caay ko no polong a finacalan a demak, edeng o pasawali'an a niyaro' ko mi'ilisin to nini a demak.

Misapoo' ko mato'asay awa:ay to ko wawa a mikihatiya, nawhani awa koya faki fai i niyaro', maemin ma'ala tayra taypak kalingko, ira ko i cowaco:wa'ay maro', caay pinokay tayra i niyaro'. O wawa sato, matayal caay ka enga' mihifang, miliyaw sa a misapoo' awa ko tamdaw tayni i loma' no to'as, halafinglafing to caay to pilicay to faki fai, (awa kona tamdaw i niyaro' sanay ko hirateng), o roma sato awa'ay ko mipadangay a misafel, malifuten to koya misapoo'ay a loma'.

Mahirateng no mako i kaemang ho, 'aloman ko milakatay a faki tayni i loma', pakaranam to lafang ko mama ato ina no mako, sa kimokimod sa i demi',



短篇小說

nano dafak tangasa dadaya, o roma pararid to tolo sepat a romi'ad, ma'acang ko tayni'ay a maninaay. Lipahak ko faloco' no palafangay.

我很懷念小時候，大家圍爐一起吃飯的情境。每年冬天會有一段時間，家裡不斷湧入人潮，這些人都是長輩，而且都是阿公、叔伯舅等，鄰近的走路來，遠的都特意搭車前來；他們來就是要吃媽媽的私房菜和爸爸的蒸餾米酒。我一直都不知為什麼他們要來，只知道他們來，我們就有大魚大肉可享用，所以好期待每年的冬天來到。

這樣的餐敘一直到我大學畢業之後逐漸式微，我很懷念那些阿公還在不在、叔伯們身體好不好，尤其是那些遷居外地的親戚們（他們的孩子都把老人家帶去住臺北了），要想見上一面真是難上加難。前年我向母親提議要邀請他們來家裡吃飯，讓他們看看我們長大了，有一番成就了，無奈冬天的這個時候沒有假期，大家都在上班，住在遠方的老人家也不可能自己回來；住在部落的族人也不再提起這事，因為要煮上一大桌美味佳餚實在很辛苦，而且現在的家庭結構改變，男人女人都要上班，不可能每天招待大群的人潮到家裡用餐。

漸漸被遺忘的事，一定有它存在的意義。

上一代的人說，這是早期每個家庭都會做的事，他們稱之為「misapoo'」。中文不好翻譯，因為有吃糍粑長一歲的意義，亦有除舊改新的意義，更有敬老尊賢的意義，最重要的部分為感謝所有供應家庭生計的作物，及牛羊畜等，應該稱之為「感恩祭」，但是在我深入了解，為什麼每個家庭中的女主人要做這樣的祭儀，主要是因為族群中的女性都是以農事來維持家計，而這塊田是延續家族的命脈，所以每年到了新苗長出來之後，女性會希望明年的收成會更好；也希望家中的孩子都長大懂事，所以在一年的末幾天會到田裡一一地感謝作物，又到寮裡黏糍粑，請所有的牲畜一同吃也一同歡喜，在新的一年能長更大更壯。所以我暫且稱作「新年祭」。

研究新年祭已有三年，從祭儀的本身了解每一個細節，在每一個細節中了解為人母的心情，一個大家族的女主人如何背負重擔，勞苦耕作。但是一直找不到推動新年祭的原動力，直到今年我在部落推行老人畫畫，將其一生中最難忘的故事畫出來，用簡單的筆觸、簡單的線條勾勒出甜美回憶。就這樣一幅幅圖畫從我眼前閃過，這就是我們的記憶，我們曾經一同過著的生活；我們如何在田中奔跑、在山坡上滾大石、偷毛柿等等。我終於找到新年祭的本質——就是對土地的感情。本想用新詩去呈現，但是無法很細緻地表達一個女主人對土地的感情，就用小說的方式呈現。其實我一邊寫一邊流淚，這是從真實的故事中改編的故事，希望大家會喜歡。



Misapoo'

Saka enem a fulad

Efiw: sa ko fali, o leda' ni Nakaw mafoti' i koror ni faki nira, minanoy to safa ci Calaw mahakelong ci fakian i lidong no facidol, o wawa ni Lo'oh aci Olaw.

Ya faki ci Kolang, o kaka no ina ni Olaw.

Mitamako: ci Kolang, sa fangsis sa ko 'acofol nira, saemergen ci Calaw foti: sa maleda'.

“Tikokay, tikokay, tikokay...” fangcalay tengilan a radiw no tikokay a 'ayam.

“Ina'aw!”

“Mama'aw!” ira ko miceli'ay a tamdaw i ra'ayan manga:ta to, sa hapingan sato to celi' ni Panay.

“Ina'aw!”

“Mama'aw!” tata'ak sa ko soni mangata tayni i facafacalan. Macahcahay ci Panay.

“Nger, nger, nger...” ko kikay mipanay.

“Ina! Mama! Pinokay ho! Maenep ci Lakaw i nanom.” caheca:h sa ci Panay comikay miparatoh ko ina ato mama nira.

O saka tosa a wawa no fafahi'an ni Lo'oh aci Olaw ci Panay.

Masoni ko kikay caay pakatengil to soni ni Panay ca Olaw, nengneng han sa manta' sato ko pising ni Panay ko picomikay nira.

Caay pitengil ci Lo'oh ci Panayan, la'od sa ci Olaw ci Panayan i, takarawen nira ko ngiha, “Mamaan, ci Lakaw!”

Maso'aw macahcah aca, miming to ko ngiha ni Panay, “Ma:” “Maenep i nanom.” sa, caay kasongira' to sowal ni Panay to cahe:cah nira.

Caay pihapingan to sowal ni Panay, nika awa to ko faloco' ni Olaw mihapingan to sowal ni Panay, irayay ko demak i loma' sanay ko faloco'.



短篇小說

“Na'on han ko po'ot mica'it i fadahong.” ka caho pienoc ko ngalay ci Panay miadah to so'aw nira i, patatoy han ni Olaw ko po'ot i kamay nira.

“Kaliting! Acaw! Nokay ho! Hinamen ta ya wawa ci Lakaw, mamanay.” sa ci Olaw.

O salikaka ni Olaw cangra.

O wawa no kaka nira, o midipotan ni Olaw.

Cekod cekod sanay ko faloco' nangra a minokay.

Oya mipaliway a manina'ay milingato ko tayal nangra.

~

“Lakawaw!” milatoh ci Acaw,

“Lakawaw!” milatoh ci Kaliting,

“Lakawaw!” o pacedi' ni Olaw milatoh ci Lakawan a tomangic.

Nika mapatay to ci Lakaw.

Ci adada'ay ci Lakaw to singki nira, na mifaca' i 'alo, wa'ay minokay, mara'od to ko kalahokan, mitangtang to sakalahok no mipaliway ci Panay, tatala sa ci Lakawan, hireteng sa, “Ano awayay minokay saw!” Tayra sa i 'alo mi nengneng ci Panay, nika, mane:nep to ko pising i nanom ci Lakaw.

Tomangic ci Panay to caay pakafafa nira ci Lakawan, ma'araw ni Panay ci Hekaw mitafesiw pakakerakera a paliding no kolong. Misera'ay to panay minokay, o fiyaw.

Celi' han ni Panay ci Hekaw a mikawih to kamay, “A: kohecal to ko mata.” macekok ci Hekaw.

“Paratohen ko ina ato mama iso!” miocor ci Panayan ci Hekaw, fafaen to ni Hekaw ci Lakaw comikay panokay, paseteng hananay ya kolong i lalan.

Oya dadaya, rarima a rarawraw ko faloco' ni Lo'oh aci Olaw, mipanay, minangan ci Lakawan. Awa ko 'acang no pipanayan, 'osenget sa ko pising nengnengen.



Saka pito a fulad

Maherek mipanay misanga' to kicon no nanom, sa romi'ad mikarkar to cici' ci Lo'oh, misafawfi' ci Olaw.

“Ci, ci, ci, ci” ko soni no lotong, awa: ma'araw kona lotong, pasacowa'ay kona soni. Nawhani mitakaway komaen ko fatodi' no facidol koya lotong, milimek i kilangan.

Na miliyaw komaen ci Lo'oh aci Olaw i, maro' i potal no talo'an, saemelay ko fali, kafoti'an sa ko mata a matokatok.

Rowad a malinah tayra i laeno no facidol mikilidong, pasi'ayaw minengneng ko mata, kaherekan a mipanay, sa taengad sa ko facal.

“An hakowa malepong misanga' tona kicon!” saho ko hirateng.

“Ta, ala'en ko impi'.” sa ci Lo'oh, mi'ocor ci Olawan.

Matiya caay pakatengil ci Olaw, awa paca'of.

Satata'ang han ni Lo'oh ko ngiha' a somowal, “Olaw, ala'en to ko impi'.”

Na lomowad ci Lo'oh....

“Pok!” sa matefad ko cecay mangitiday a facidol, ta:ma i tangal ni Lo'oh.

Mapaceko' ci Lo'oh, “Oh!” sa.

Molimoli sa i 'ayaw no wa'ay ni Lo'oh kora mangitiday a facidol.

Sinanot ci Lo'oh, harakat marohem kona facidol na sa ko faloco', pasafafaed ko pising a mica'engaw.

Caho ca:ho katangasa ko 'amamosa i fafaed i, “siw: siw:” ko tosa fa^lohay a mipeco'an a facidol, tepok han no lotong a mitekol pasayra ci Lo'ohan.

Ta:ma i ce:rak sanay a mata ni Lo'oh.

Adadaen ci Lo'oh ta miceli', “A:”

Misasaw to kaysing i 'alo ci Olaw, matengil nira ko piceli ni Lo'oh.



短篇小說

Ala to masongira'ay to masasaway a kasing, pasayra 'ayaw no talo'an, manengneng nira ko cecay a lotong i fafaed no facidol.

“O lotong, pilimek.” na i kawali no talo'an pacedi' a mitakos ci Olaw ci Lo'ohan.

Caay to kasikol koya kaysing tahekol hananay i paenen, ci:kay ci Olaw miala ko satokong to facidol a mitekong toya lotong.

Nawhani, matalaway ci Olaw tona lotongan, sataktak han nira ko tapang no facidol.

“Oy: oy:” sa mifahoy, mitaktak to kamay.

“Caay pitilo to lotong ko pangcah, nawhani adihay: sa to ko lotong i lotok. O kacihelangan awa ko kakaenen i lotok, maepod tayni i omah no niyaro' miko'aliw to losay.” na i laloma' caciyaw ci Lo'oh.

“Ci, ci, ci” sato koya lotong micekod a milaliw.

“Milaliw to?” sa mihapinang ci Lo'oh. Pasadak sa to tangal na i talo'an caengaw sa minengneng.

Na'on sa ko rakat patiko miala toya pateli'an a kaysing ci Olaw, langiwngiw sa ko ngoyos, “Makatar kona lotok, 'aloman sato cangra, ano hakowa hitefo han to nangira kita.” sa ko paca'of ci Lo'ohan.

Aro' sato ci Lo'oh aci Olaw i 'ayaw no talo'an.

“Ihoni, ma'araw ako ko pitek noya lotong to ca'ang no facidol, teli' han nira i kakiri'an ko cecay, kiwaten nira ko fatodi' no cecay.” pakongko ci Olaw.

Paca'of sa ci Lo'oh, “Wacu kona lotong.” macekokay ihoni.

Mapahanhan to anini ko tireng, tokinir sa ko hemot a ma'etot “po:”

“Makatar kona lotong ha:n to, kae:n caay ka saan, milood ho to tamdaw.” sa ci Olaw, caay pisodod ko faloco' ningra.

Micelem to ko cidal, sa to'eman sa ko kakarayan a matahepo no maeferay a fao, takec han ni Olaw ci Lo'oh pakaotofay minokay.



Awa'ay ko otofay iti:yaho, dengan o faso nai kalingko tangasa i posong. Pacakayay nira ko cecay kolong miaca tona otofay.

Malawod to ko saka falo a fulad

Takecen ni Olaw ci Lo'oh midakaw to otofay, 'ingco^ ko kamaro'an, ira'ay ko pawti' i ikor no otofay, o safang ko i laloma' no pawti'.

Moniharay ko romi'ad, masoni to ko kikang.

“Uk:uk uk:”

“Pom: pom pom pom” pakaotofay ca Lo'oh tala'omah.

“Pi si si si” sa ko tanikay.

Tangasa i omah cangra. Mikoyod ci Lo'oh to safang a mipasafang i taliyok noya losay, mahelek pasafang toya losay tayra i fawfi', takaraw ko misanga'an ni Olaw a 'aol.

Kakoy to satnok ci Lo'oh milawis mifalod to malad, mamirmiray: ko tosol nira, masenger no ciferang ko riko' nira, o pacedi' mi'caa' ko tangal ma'adingay no sa'ong, milawis no kamgay a mifalod.

“Safalaten!” sa ko ngiha' ni Olaw, caay pakatengil ci Lo'oh to سوال ni Olaw, i ra:ay miceli' ci Olaw mipamata.

Maherek mipasafang cangra misingto to nangatoan nangra a mikicon. Nawhani, caay katatama kora pasafang to safang.

Toya dadaya ira ko cecay mangcel minohir i pasafangan a fawfi', mitakaw komaen to tamorak.

“Kak, kak, kak...” sa miceli' ko mangcel, ma:safangay ko wa'ay nira. Salafii sa miceli'.

Dafak to, o a pakaotofay malingad ca Lo'oh.

“Pom: pom pom pom” sa ko otofay i lalan ca Lo'oh.

“Kak:, kak, kak...” matengil ko soni noya mancel na i lotok masoni.



短篇小說

“Pom: pom pom pom” masoni: ko otofay.

“Kak:, kak, kak...” ngata: sato ko otofay tata’ak sa ko soni noya mangcel.

Tangasa to i talo’an masoni: ho koya mangcel i tamoramorakan, mangalay mirepet ko faloco’ nika koesit ko wa’ay ni Olaw, caho kasongira’ patireng to otofay ci Lo’oh, cekodaw sanay ko faloco’ ni Olaw. Kamereng ko piripa’ no wa’ay nira.

Kako ko ’ayaway ma^pod sa, mafe:lih ko otofay.

“A:” sa mapenec ni Olaw ci Lo’oh, matokinih ko otofay, caay pakafilo to kareteng ni Olaw ci Lo’oh, polin i paenen matemeh no otofay ko wa’ay ni Olaw.

“Wa’ay ako:.” sa adadaen ci Olaw matemeh ko wa’ay.

“Kak:, kak:, kak:...” sa ho masoni: koya mangcel.

Mangalef sa ko faloco’ kokalah ni Olaw, celi’ sato, “Patirengen ho!” tolii’ay kona ngiha’ nira.

Macekokay karetengen aca ci Lo’oh, sa kahengan sa, sa osenget sa ko pising pacedi’ patireng to otofay.

“Halakateng, miraliw to anohoni!” saan ci Olaw caay pilingwa to adada no wa’ay ningra, ci:kay sa tala i ci tamorakan mila’od sapialaan toya mancelan.

Oya ci Lo’oh, maherek patireng to otofay, ala to koyti ato fonos mito’or ci Olawan.

Hay kira:, o mangcel, “Samaanen ako!” sanay ci Olaw i.

Patahepo han ni Lo’oh ko tangal noya mancel to koyti, “kis:”, masoni ko pisenat ni Lo’oh to fonos to safang. Harakat kiya kamay mikelit toya safang ci Lo’oh.

Songira’ han ni Lo’oh mifarod ko koyti, koyod han to nira patayra i talo’an, “sa’ sa’ sa’ sa’”, sa ko salipa’, makero’ ko rakat nangra, nika adada’ay: ko wa’ay ni Olaw romakat.

Wata: ko olah nangra, na milaliw ci Lakaw, tangasa anini ko rarom ni Olaw, kahemaw sa ko faloco’ nira.



“O misasaway to tangic no mako, ci Lakaw painiay to tama’.” saan ko faloco’ nira a mihirateng.

Lima’ay to toki, pakaranam to manina’ay toya tama’ cangra.

“Patahekaen to!”

“Pasadaken to ’anengang!” sa rawraw sa ko manina’ay i papotal.

“Lo’oh! Malicay to iso ca Kaliting?” ira ko piceli’ ni Olaw na i demi’.

Mapi’iw ko rakat ni Olaw, hadidi’an ko adada no wa’ay patawsi to ’a:lomanay.

Caho kafasaw ko acang no ’alomanay, misakimokimor to ci Lo’od to sakisaelil nira toya makericay a safang.

Satapang no saka falo a fulad

“Si’ si’, si’ si’, si’ si’...” paseneng ko dadacdac a masoni.

Efiw: ko fali i fafaed no papah no kilang, pasay:ra i tepong no kalahay ni Lo’oh micomod, tano cihelang sanay toya mapacidalay a pising, mafasaw no fali ko faedet nira.

Mipalinanom ci Lo’oh, “cya!” sa miseti’ to kolong a mitafi’.

Kareteng to ko cakelis, “o:y!” sa ci Lo’oh patireng to kolong a mikitkit to rengos no cakelis.

Cahecah sanay koya kolong, mitinac to ngoso’ ko sema’.

“Pak, pak, pak...” sa ko kamay a mimi’mi’ ko li’el no kolong na marepon ko cecay a facal a mitafi’.

Papihanhanen ni Lo’oh ko kolong, tedal han nira ko pokaw, olah sa mipaepa’ to ngoyos koya kolong.

Sini’ada’en ci Lo’oh tona kolong, سوال sa, “Kareteng kona pokaw, sa koesit sa ko li’el no miso!”.



短篇小說

Kayat han nira ko kolong pasayra i 'alo, "ta" sa ci Lo'oh, mahapinang ko kalimera ni Lo'oh tona kolong.

Helong sa to sa'on ato riko' ci Lo'oh, mahakelong midangoy ato kolong i 'alo.

"O:y marahok to:!" ira ko soni i raayan, o piceli' ni Olaw ci Lo'ohan.

Sa koheting sa ko 'acofer no kasoy, sa koheting sa ko kakarayan mangaray ma'orad, maro ca Lo'oh marahok halo wawa, nowhani macokacokay: koya kolong pasayra i lotok.

"Sanga'an to ko faelohay a takal." rangiwngiw ci Olaw to caay ka kaeso' ko foti' nira, o leda' ni Lo'oh a mafoti', mikalic mitakaw komaen ko kowawi' koya wawa ni Lo'oh.

"Ngo:wi', ngo:wi'." i pasawali'an a lotok ira ko tawinaan a kolong mingowi', matengil ni Olaw, honihoni, ira ko soni na i 'alo to piceli' no kolong na Olaw.

"Kalomowad Lo'oh! Milaop to tawinaan koya kolong, i:raw pasawali', nengnengen ho!" kalah ci Olaw caciyaw, o cekok ni Lo'oh a lomowad.

Mapi'ipi'way ko cikay ni Olaw, matakop ni Lo'oh ci Olaw, i 'ayaw ka comikay nira.

Tata'ak sa ko ngiha' a pamata "Pasayra 'alo milaop, nengnengen ko saripa'." han nira ci Lo'oh.

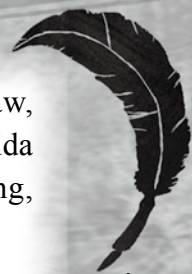
Mikali:c ya wawa i kilang no kowawi', pasilaeno ko kamay mihawang to ca'ang no kilang, felih sa ko tireng mickod, tepo sa i sota ko wa'ay.

O cikayto nira a mitoor toya mama nira, i kafafaw to ko rakat ni Lo'oh, caay paka'araw to salipa' no kolong ci Lo'oh, macedasay i kafafaw. Siwar sa pasayra i kilakilangan a mimokmok, caay to pidoedo' to 'alo ko rakat ni Lo'oh.

Nikawrira, ira ho i 'alo kiya wawa mito'or i aikor. Tata'ak sato ko nanaom no 'alo, honihoni mangota', caay ka fana' kiya wawa to kacedas sanay.

~

Ci sa'ong ci riko' to adidem ci Olaw, mitala ca Lo'ohan.



“Sya: sya:” ko ’orad matefad, kareteng to ko sa’ong ato riko’ ni Olaw, kareteng: ko faloco’ nira, “Ano ma’alol koya kolong, i cowa to mikimod to pida miala to kolong.” sanay, nika o kalimera:an ni Lo’oh aci Olaw kona kolong, malalok matayal.

Ira to ma’araw i ra:ay ko pikayat to kolong ni Lo’oh, patemeh han nira ko fokeso’ i tangal a mi’orong, سوال sa, “Ya wawa i?” Sya, sya sanay ko ’orad, tata’ak sa ko ngiha paca’of ci Lo’oh “Na tacowa?” sa.

“Mito’or kiso’an pasayra ’alo!” makarah ko caciyaw ni Olaw.

Matomes no ’orad ko ngoyos ni Lo’oh o pipacerak to ngoyos paca’of, “Pakayra kako i kiconan macakat, awa: ma’araw kiya wawa.” sa.

Sa kangdaw sa ko pising ni Olaw mitengil, tepo’ tepo’ sa ko faloco’.

Tata’ak ko soni no ’orad materter, tata’ak ko soni no faloco’ ni Olaw a matepo’.

Comikayaw sa ko faloco’, nika mamirmir kareteng aca ko wa’ay nira. O losa’, o ’orad ko i pisingay a nanom caay to ka hapinang.

“Calaw:” sa ci Olaw a tomangic, nawhani ma’adin no ’orad ko soni ni Olaw.

Ci Lo’oh sato, “Calaw:, Calaw:” sa a comikay tala ’alo mikilim tiya wawa, macokacok ko rakat ma’araw nira ko kafer ni Calaw matating i mapolinay a kilang.

“Ma’alol to!” sa, mamangko soni, patiko tala i talo’an. Karetengay ko wa’ay romakat, salala sa mitepa ko salipa’.

Mafana’ to ci Olaw nika ’alol ni Calaw, pasayra i rarem romakat, rakat sa milatoh ci Calawan, “Calaw:, Calaw:, Calawa:w o wawa ako.”

Tayra i tapangan no rao’ tomireng, palatoh ci Olaw, caay katomerep.

Tayni i ci Olawan ci Lo’oh panokay i cira’an, ma’araw ni Lo’oh kotireng ni Calaw manafoy i kilang no rao’, celi’ sa nai ti:raw, “O maan kora? O maan kora?” sa a comikay.

Macekok ci Olaw to piceli’ ni Lo’oh, “O maan kora?” sa miliyaw to سوال ni



短篇小說

Lo'oh, taengad to ko mata ni Olaw a minengneng to 'ayaw.

Nengneng han ira i 'ayaw: ni Olaw kiya wawa, minafoy i lamit no rao'.
“Calaw, Calaw” sa ci Lo'oh mipalatoh.

Kietec to ko tireng ni Calaw, nikawrira ho ko sasera'an, afofo'an to ni Lo'oh
ci Calaw.

“Calaw, Calaw, Calaw, Calaw: Wawa ako: Mamaan to! Mamaan to! ...” caay
katomerep ko piceli' ato tangic ni Olaw.

~

“Tadaen ko pawti i laeno'.” sa ci Olaw to sini'ada to sienaw ni Calaw,
mapariko to pawti ci Calaw, malolod to sikal a mati'enang i ngata no namal.

“Calawaw! Kalomowad to! Ini ko loma' iso, kalomowad to!” sa ko sikawasay
ci Diway, yapyap sa ko namal, pasayra ci Diwayan minengneng ci Olaw toya
ma'adingay no namal a dademakay a ngoyos ato mifihfihay a kamay a mikawih i
pising ato tireng ni Calaw.

Seray seray sa ko losa', yo na ikoran ni Lakaw ci Olaw, mararom ko faloco',
nengneng han ci Calaw ma'ilol to ci Lakawan ci Olaw. Sadak sa ko radiw ni
Calaw nai ngoyos ni Olaw, romadiway to,

“Owa owa so'away no siraw”

“Owa owa o siraw ni ina”

“Owa owa ina'ay a 'atomo”

“Owa owa 'atomo' i kawali”

“Owa owa kawaliay a solita”

“Owa owa solita ta'onta'ong”

O piahowiday to ina a radiw ni Calaw koni.

Tosa, tolo, sepat a romi'ad romadiw ci Olaw tona radiw, caho ka palal ya
wawa nika ira ko sasera'an niya wawa.

Pohpoh han to ni Olaw ko tireng niya wawa, faede:c sato ko tireng nira,



dademak to ko tarodo' no kamay, ci'icel ko faloco' ni Olaw.

Mala'od to ko tosa a fulad, mafohat to ko mata ni Calaw, nga'ayto dademak ko kamay ato wa'ay, nikawrira caay ka nga'ay somowal ko ngoyos.

Saka moetep a fulad

Pihpihpih sa ko patirengan a fayfay, o mihaykiwan a riko' kora.

“I yo in ho yan ha yo in ho yan ho yay yo in
Ho i yan ho wa i yan hoy nalowan yeyan ho i yan ho wa i yan ho yay
Ho i ya o ya na in ho i yan o yeyan ha yo in nalowan
Ho i yan howa i yan hoyan...” sa ko radiw no mipaliway a mikapkap to rengos.

Pangiha' sa mikieciw ci Olaw nga'ay ma'adah ko roray mikapkap ato kesem no faloco' sanay.

Maherek mipaliw cangra, o kasienawan to.

~

To ya dadaya malikat ko simal, mitino'on to kalah. Honi liyaw honi liyaw mitadtad ko makakiwaci'ay ci Olaw, 'alem'emen ko wa'ay han sa “Nakeh! Ina.”

Cokal han nira ko wa'ay, na'on han nanay pateli' i sikal ko sakitayal, ta mafelih ko tireng a romowad.

“Ha:! Misi' ho!” sa midama to anengan a romakat, caay pa'araw ko toeman, mala'ay ko taengad no simal.

Tangasa i potal ira ko fulad mipalalan i fokeloh a lalan.

Patiko ci Olaw caay ka ala ko fafoti'an, pasayra i 'ariri ko rakat nira.

Tireng sa i 'ayaw no fawahan, dademak ko ngoyos nira, caciyaw sa ko piahowid nira to 'ariri, han sa “Fangcal ko pipatireng ni faki kiso'an, pina to ko



短篇小說

miheca'an ko pina'ang to hafay i tini kiso'an, caay pakacomod ko 'edo ato pusi i laloma'."

Kono sa mali'akong ko tireng a micomod kona mamangay a fawahan, rawis han nira ko kamay to cecay matomesay a fakar, o toron ko pinaro.

Pacomod han nira to kamay i felacan miala ko felac a minengneng, sowal sa, "Wata:! Tata'ak kiso, mafo'fo ko felac no miso." liclic sa matefad na i linga no talodo' nira.

Mitenor to felac ci Olaw, mapalal no soni no nanom ci Lo'oh, ta tayni minengneng to demak ni Olaw.

Pamotek sa ci Olawan, terep sa ci Olaw, matiya mafana'ay to tayal ni Olaw ci Lo'oh, hakelong sa matayal mipasadak to kani' a mitangtang to koeteng.

Matama' to ko helateng no faloco' ni Olaw ci Lo'oh, misapoo' anini sanay.

Pasadak: to kamay to kani', dademak ko ngoyos, han sa "Fangsis kiya:, kohecal aca ko salang." matomes no olah ko faloco' nira, pasasera sa misanek.

"Ho wan ho i yan ho wan ho i yan ha yan
Nalowan na i yeyan a o wayan ho way yo in
Heyay nalowayan ha way yan ho way yo in hoyay
Heyay nalowayan ha way yan ho way yo in hoyay
Ho i yan oy yan ho way yo in"

Romadiw ci Olaw, to'or sa ci Lo'oh, o radiw nangra itiya:ho mala'olid.

Nengneng han ko mitangtangan a hakhak ato koeteng, lahedaw sato ko semsem no faloco'.

Malifowas ko sanek no koeteng i demi', 'eceng sa ko likat no fulad i mata, mahapinang ko losa' ni Olaw a malikat, pasayra i 'amamosa ni Lo'oh ko likat.

Ngata sa maro' ci Lo'oh a mipohpoh ci Olawan. Makakiwaci ko tangal nangral a macacangray.



~

Marokerok ko ya kani' masadak to ko epah.

“Tayni'en ko kaysing.” sa ci Lo'oh, karah sa mitada ci Lo'oh.

Acawen nira ko cecay kopo' no 'aol, mifeti:k to kamay, dademak: ko ngoyos, han sa, “Faki, fai, o pidipot namo, fangcal ko panay anini, haenen ko pidipot to panay, aray ko pidama' namo tona parod no mako, malofit ko teloc ato ca'ang no tapangan no loma'. Dipoten ko wawa ci Calaw ato roma a wawa mapo:long....”

Maharek mifetik nanom hanto nira ko koeteng, “Maynah:” sa maolah.

“Wata: kakaedah!” sa, mikenì' ko mata to kaedah.

Maecak to ko toron. “Halakaten! Wata: faedet!” sa ci Olaw.

Pasadak to hakhak pateli' i satalik to toron, macacorok a mitalik to toron cangra. Sipasit han ni Lo'oh ko simal i kamay, mikelic a mi to toron, halakat ko kamay nangra a matayal, matalaw to faedet.

“Mati'enang ho kako.” sa ci Lo'oh, mangero' to ko tireng nira.

Cecay to ci Olaw i demi' caay pa'arawen nira ci Lo'oh to pikaen nira to toron. Sinanot sa mipa^pa' to toron, sa kahengan sa ko mata, sedi sa a matawa, caciyaw sa “Kaeso' kiso! Aray to pidipot no miso to parod no mako, pafecolay kiso to wawawa:wa na i to'as tangasa anini....”

O olah ni Olaw to pidipot no to'as a misapoo'.

“Tolo, sepat, lima, maedeng hakiya?” rangiwngiw sa ko ngoyos, matayal: ko kamy micoled ko toron i sofok.

Koyod ko sofok malingad. “Faki, fai, malingad kita, pakaen to 'alomanay to toron, ka:eso'ay toron.” sa milicay to to'as.

Sa ko wa'ay a romakat, matalaw mapalal ca Lo'oh ato wawa, halo wacu mako foti'. Romakat i lalan matiya o pusi awa ko soni, matiya ira'ay ko kawas no fao mitaliyok i tatihi nira.

Tangasa' i omah, i kilang no kowawi' pohpoh han nira ko kamay to tapangan no kilang, ta caciyaw to, “Aray ko pipatawa no miso to wawa no mako, na: miso



短篇小說

koni toron, nanay malofic ko heci matiya o kakonah kaadihay, o ka'olahan no wawa mikilidong mikalic komaen to heci no miso." caciyaw ko ngoyos i pacipat ko kamay to toron i tapangan.

Romakat pasayra i ci rao', kono sa mipodpod to heci no rao' i sota. "Wata: ko heci iso, laklak sa i laeno matefad, o kalimeraan no tamdaw kiso. Ci lemeday kiso, nanay mapalemed kiso ancira a miheca'an, matiya o fokeloh ka adihay ko heci no miso." sa, seray sanay ko losa' a micipat ko toron i tapangan no kilang.

Mahiratengay nira ci Calaw, miadingan noya kilang ci Calaw ta caay ka 'alol no cedas, o tomes no olah nira kona rao'.

"'op, 'op." sa masoni ko takora.

"Monihal to." sa a macekok.

Matomes ko tisaki nira to rao'. Opo sato tayra i ci 'arirayan ci kodasingan ci tamorakan pacipat pacipat han nira i pahpah no pinaloma ko toron, talacowa ko rakat talaco:wa ko pinanay nira to pinaloma.

"O:ook" sa ko kikang.

Helop ko sasera'an. "A:h, taengad to ko romi'ad." sa, halakat to ko rakat. Paysara to i talalokan ci Olaw, "Aray ko piokok no miso, aray ko fita'ol no miso." miala to fita'ol ko kamay, minanay ko ngoyos, pacoled han nira i tisaki ko fita'ol ta pacipat ko toron i fadahong.

Tatihi no talalokan o pafafoyan, i faloco' ni Olaw nanay to "Nanay 'aloman ko i tiyaday no miso a ciciw, tata'ak masoeso aca." ta pacipat to toron i fadahong.

Nokay to sa ko faloco', tangasa to i fatad ko rakat, patiko' tayra i talo'an, سوال sa, "Caay ka pawan ako kiso, o tadamalalokay a kolong kiso, nanay parari'en ko 'icel no miso a matayal, nanay ci pida ci Lo'oh miala to malocafay no miso." kalah sa pacipat ko toron i tektek no talo'an.

Misapoo' anini awa ko titi sa, patiko tayra i talalokan mirepet to 'ayam.

Tahenay minokay.

~



Mipacok to 'ayam.

“A: matesi’.” sa mipack to 'ayam ci Olaw, miringring ci Apang i tatihi.

Matesi’ pasayra ci Apangan ko remes no 'ayam. “Aka pingata.” sa mifahoy ci Apangan.

Na i potal miceli’ ci Olaw “Aanay, tayni’en kiya fanisaw.” i demi’ ci Panay.

“Hay.” sa milicay ci Panay.

“Aka pingata han, caay pite:ngil!” tolii’ to ci Olaw mili’ayaw mifahoy ci Apangan.

Rowad sa tayra i demi’.

“Piliyas! Piliyas!” sa ci Panay na i demi’ masadak, mikakoy to fadisaw. “Oh! Oh! Faedet!” sa ci Panay to faedet, “fos:” sa ko nanom misengi’an ni Panay.

Matalaw to faedet ci Panay, nika caho ka teli i nanom ya 'ayam miceli’ to ci Olaw.

“Halakaten micepa’ ya 'ayam.” sa ci Olaw.

Pateli’han to ni Panay ya 'ayam “O! O! Faedet tato!” sa a macedes ko kamy.

Cikay tayni mitanam toya nanoman ci Olaw, سوال sa, “Pasadaken ya 'ayam, fasawen ho!”

“Maapa’ kamo, tongalen ko nanom.” sa malifotento to tayal no wawa ci Olaw.

“Pom: pom:” sa ko pompo mipompo ci Apang.

“Fos:” mitangal to nanom ci Apang.

“Yos: yos:” sa ci Panay.

“Maedeng to.” sa ci Olaw.

“Hay.” sa ci Apang.

Malipahak ko faloco’ ni Apang, ira: to ko titi ano misapoo’.



短篇小說

Maranam to.

“Koniciwa!” sa mita’on ci Olawan ci Acaw.

I ikol ni Acaw ira ko soni “Koniciwa!” sa ci Kolah, o faki ni Olaw o salikaka no ina nira.

“Maro’ tini faki.” sa ci Apang a mitengteng to anengan.

“Hay, honi to!” sa ci Kolah, tireng sa i ’ayaw no saying no to’as.

“Koniciwa!” a ci Kolang a micomod i loma’

“Hay, hay, koniciwa!” sa milicay ci Lo’oh.

~

Na i potal ira ko soni “Nga’ay ho! Ini to haw kita’.” sa tata’ak ko ngiha’, nengneng han o mato’asay a faki, ci Romos o kaka ni Kolang aci ina ni Olaw.

“Mamaan aca!” sa malacecay a milicay cangra.

“Mamaan!” sa ci Kolang.

“Nga’ay to!” sa ci Lo’oh.

Lipahak ko faloco’ ni Olaw, tayni maranam ko faki, kaka ato safa nira. Halafinto caay ka araw, o:lah ko faloco’ nira.

Alacecaycecay mita’on to to’as cangra a tomireng i ’ayaw no siyasing.

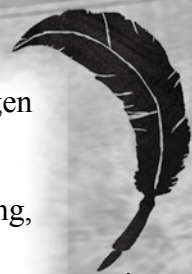
“A: faki, fai kamo o miliyasay, dipoten kona parod, pa’icelen ko kararamod ni Lo’oh aci Olaw, dipoten to ko tayal ato mihafayan nangra, halo wawa nangra. Aray kamo miliyasay.” sa ci Kolah.

Herek ko sowal ni Kolah, “Maranam to:.” sa ci Apang, macahiwen to ko tiyad nira.

“Tini maro’ kaka, faki, safa.” sa a mikayat to faki ci Olaw.

“Hay, hay.” sa cangra a paca’of.

“Kamaro’ ho kiso Olaw.” sa pangiha’ ci Romos, mingawic to kamay.



Mahakereng ko wawa a mitengil sanay ko faloco', celi' sa, "Panay tahidangen ko safa." pasa'ikol ko tangal minengneng ci Pananyan.

Pamaro' han ni Panay ci Calaw i tihi ni Romos. Masongira:to maro' ci Apang, mitatoy to ko 'alapit. Ci ngalayto ko ngoyos.

"Nace:, Sao'.." sa miceli', mi'afoko' ni Nakaw i falohang ni Panay.

"Pinanaw ho to kamay." mangalayto maro' cangra, 'ayaw ko sowal ni Panay.

"Hay." sa ci Nace.

"Hay." sa ci Sao', nika osenget ko kalaw nira to cahiw.

"Waw:.." sa ci Apang to fangsis no titi no 'ayam.

"Nace! na miso koni toron." sa ci Kolang.

"Na, na, na." sa mipakilac to toron.

"Komaen kamo to toron, matongal to ko miheca'an namo, sa'icelen ko picodad, dipoten ko safasafa ato kaka namo ci Calaw. Panay! O sakaka'ay kiso safaloco'en ko tayal no mama ato ina no miso, o riko padangen mifaca', sepatay ko toki rahkaden to hemay...."

"Hay:.." mamang ko ngiha' a milicay cingra, cima ho, o kaka ako sa ko faloco' ningra a hirateng.

"Panay do^doen ko tayal ni ina iso mitino'on." mitongal to sowal ni Kolang ci Romos. Mafana' ci Romos ko ikes no faloco' ni Panay, o tino'on ko kaolahan no mako sanay ko faloco' ni Panay.

Harakat ko pilicay to "Hay:" sa a matawa.

Nengnengen han ni Kolang ci Apang sowal sa, "Apang, halikaenen ta tanektek ko tireng."

Sedi sa matawa a mingitid to titi no 'ayam ci Apang.

"Sao'.." sa pamotek minengneng a mipohpoh to tangal ni Sao', awa'ay ho ko sasowalen nira.

"Ati, apet ako ato safa ako ci Olaw, aka to pihiraten kamo to pipaising ni



短篇小說

Calaw, haen: sato kona wawa, safaelohen ko faloco' namo, 'aloman ko dadipotan, aka kararom kamo." sa ci Acaw to siniada to kaka nira.

"Hay to safa, misafaeloh kako to faloco', caay pisatareteng ko faloco'." sedi sa matawa a paca'of, matomes to no olah ko faloco' ni Olaw.

"Adihay to ko pipadang namo i tamiyanan, o na taheka' ko sapipatawsi i kamonan." sa patoto a somowal.

Kakoy to kopo' ci Lo'oh "Kaenen kona epah!" sa.

~

Saromi'ad ko minianay tayni i loma' ni Lo'oh aci Olaw, sa kimokimor sa ci Olaw aci Panay i demi' tangasa lafii. Pi:na a romi'ad cangra a misapoo'.

新年祭

6月

微風輕輕吹呀吹，娜告在阿公的背上睡得正熟，同著阿公在麵包樹蔭下乘涼的鰲烙在搖垂吊在樹上的搖床，他和娜告是魯戊和武拉的孩子。

這位阿公名叫谷浪，是武拉媽媽的哥哥。

谷浪叼著煙斗，它的煙味清香，而鰲烙被風兒吹得涼爽而睡著了。

「底古該，底古該，底古該……」鳥的歌聲悅耳。

「媽媽呀！」

「爸爸呀！」從遠方有一個叫聲慢慢地傳過來，不久叫聲越來越清晰。

「媽媽呀！」

「爸爸呀！」叫聲越也越來越靠近田間，原來是巴奈喘著氣在喊叫。

「呢兒，呢兒，呢兒……」割稻機不斷地轉動著。

「媽媽！爸爸！回家一下！喇告溺水了！」巴奈跑著上氣不接下氣地召喚她的媽媽和爸爸。

巴奈是魯戊和武拉的二女兒。

機器的轉動聲掩沒了巴奈的叫聲，然而巴奈奔跑急速，臉變得青白。

魯戊並不理會巴奈，武拉進前並抬高聲音叫著：「喇告怎麼了！」

巴奈又渴、又喘，只剩氣音「溺～」，發不出聲音又用力地喘出了一句：「溺水～」

武拉不聽巴奈說完並且也沒心情聽完，心想家裡必定發生了什麼事。

「這小刀小心放回柱上。」巴奈還沒吞下一口口水來解她的乾渴，武拉就將小刀放在她的小手上。

「嘎李定！阿造！回去一趟！我們去看看喇告那孩子怎麼了。」武拉叫著。

他們是武拉的妹妹和弟弟。

喇告是武拉表姊的女兒，她領來作養女的。

他們都忐忑不安地回去。

留下幫工的親族繼續工作。

～



短篇小說

「喇告啊！」阿造召喚著，
「喇告啊！」嘎李定也召喚著，
「喇告啊！」武拉更是哭著用力喊叫喇告的名字。
因為喇告死了。

喇告從小就因癲癇症常發病而昏倒，這一次也不例外，只因她在河邊洗衣服。巴奈回想當時的情形，她說：「為什麼還沒回來！」已經快中午了都沒看見喇告回來，但又因自己還在煮中餐無法離開，她心裡實在不安。於是往河邊一看，喇告的臉趴在水面上。

巴奈傷心地哭著，因為她沒能背得動喇告，只見遠處一位駕著牛車的人經過，他是要運送稻米回去了。他的名字叫禾高，是他們的鄰居。

巴奈招手叫了禾高來，「啊～臉發白了！」禾高吃驚地說。

「快召你的媽媽和爸爸來！」禾高催促巴奈去，禾高立即將喇告背起奔跑送回去，留下牛車在路旁。

那一夜，魯戊和武拉沮喪又煩躁，割稻、安葬分身乏術，愁眉不展。

7月

農忙一結束，魯戊就開始挖溝渠要引水，而武拉在種菜。

沒見猴子影，耳邊傳來「吱、吱、吱、吱」的猴子叫聲。原來有一隻猴子躲在麵包樹上偷吃麵包果的蜜皮。

魯戊和武拉正吃下午茶，坐在工寮前休息，微風輕輕吹著，帶來了濃濃的睡意。

魯戊挪了位置到麵包樹蔭下，面對著光禿的田畦。

「何時水渠才能挖好啊！」才嘮叨著。

「走了，把圓鋤帶著吧。」魯戊催促武拉。

武拉似乎沒聽見，並沒回應。

魯戊放大聲量說：「武拉，把圓鋤帶上。」

魯戊起身……。

「碰！」一顆被咬得稀巴爛的麵包果掉下來，打著魯戊的頭。

魯戊驚嚇叫「后！」



那個稀巴爛的麵包果在他腳下滾動。

魯戊小心翼翼地往上看，心想麵包果怎麼那麼快熟。

魯戊的瞳孔還未到達上面，猴子猛然地將兩個新麵包果朝魯戊「咻～咻～」地丟過去。

正打在魯戊的眼睛。

魯戊疼痛地叫著「啊～」

武拉在小河洗碗聽見魯戊的叫聲。

她抱著剛洗好的碗，急忙跑到工寮前，看見有隻猴子在麵包樹上。

「是猴子，快閃開。」她從工寮旁指揮魯戊。

她放下手上的碗，跑著往前抓了一根桿子，要戳那隻猴子。

但是，武拉心驚膽跳只敢敲打樹幹。

「喂～喂～」叫著又敲打著。

魯戊從屋內發出聲音說：「我們沒有人會去抓猴子，牠們卻變成了旺族，牠們趁夏天下到部落來偷吃果園。」

那隻猴子「吱，吱，吱」地叫著，跳著跑走了。

魯戊問：「牠跑了嗎？」他試探地將頭探出。

武拉慢慢地走回去拿起那些凌亂碗堆，嘴裡念念有詞：「那些猴子真的很可惡，牠們一直多起來，哪一天牠們就會撲過來，打我們了。」

魯戊和武拉因驚嚇坐在工寮前休息。

「我剛才看到那隻猴子折斷樹枝，拔下麵包果，一顆夾在牠的腋下，一顆吃裡面的蜜皮。」武拉敘述著。

魯戊回應說：「可惡的猴子！」想著剛才驚悚的畫面。

漸漸地心情輕鬆起來，魯戊將屁股側了一邊放了一個屁「蒲～」，緊張情緒都沒了。

「這猴子真的可惡，偷吃就偷吃，還要攻擊人。」武拉無法釋懷地嘮叨著。

太陽西下，天空布滿了覓食的飛蟲，武拉緊緊地抱著魯戊騎著摩托車回家了。

那時很少見到摩托車，只有公路上的幾輛公車，而他們的摩托車是賣了一頭牛買來的。



短篇小說

7 月底

武拉一如往常地抱著魯戊騎著摩托車，今天顯得座位有一點擠，因為後面還綁著一袋麻袋，麻袋裡裝著漁網。

天空破曉，公雞啼，摩托車也發出共鳴，蟋蟀嘶嘶叫。

魯戊和武拉到達工寮，魯戊就背起漁網開始在果園架起柵欄，那裡結束後就往菜園去，然而武拉架的竹子太高了。

魯戊踮腳勾上竹子，綁上鐵絲，腳漸漸地開始在發抖，衣服被汗沾濕了，他的頭努力地撐著遮到眼睛的斗笠，不斷揮舞著手在纏繞。

「橫著！」武拉發出尖銳的叫聲，然而魯戊卻未聽見，因為武拉在遠處看著。

他們完成綁柵欄的工作，又去繼續那未完成的溝渠。其實，柵欄綁得高高低低，參差不齊。

當天晚上，來了一隻山羌，從柵欄的洞口鑽入南瓜園裡。

那隻山羌的腳被漁網勾住無法動彈，一直「嘎～嘎～嘎～」叫個不停。

清早，魯戊他們仍然騎著摩托車上山。

在他們到達工寮之前就聽見山羌的叫聲從南瓜園發出來，武拉躍躍欲試，想一腳跳下摩托車，但魯戊還沒停好車，武拉的腳一滑，結果車斜倒。

「啊～」魯戊被武拉壓到就慘叫，魯戊拉住摩托車，卻承受不了武拉的重量，車子倒下壓著武拉的腳。

「我的腳～」武拉痛得尖叫。

山羌仍然不停地叫，「嘎～嘎～嘎～」

山羌越叫，武拉越心急，「把車立起來！」氣急敗壞地大叫。

受驚嚇的魯戊，漲紅著臉，脖子上的筋凸出得像鋼索，他死命地扶正。

「動作快，牠快跑掉了！」武拉完全忘了腳痛，拚命跑向南瓜園，一心一意要抓住那隻山羌。

而在後面把車停好，又拿了袋子和小刀的魯戊衝過來超越武拉。

正在跑！武拉很確定是山羌，心想：「我該怎麼辦呢！」

迅雷不及掩耳地，魯戊將袋子套在山羌的頭上，並將漁網用小刀割斷，發出「啣」的聲音。

魯戊綁好袋子，扛著山羌回工寮，輕快的腳步「吵吵吵吵」地很有律動感。然而，武拉的腳卻陣陣地痛起來。



他們的心好開心，自從喇告離世，傷心的武拉到現在才有笑容。

「這是喇告為了要除舊布新，洗刷我的憂傷，送了我一隻山羌。」她懷念著說。

清晨五點鐘，他們請親族吃獵物。

「擺桌！」

「擺椅子！」在外場的親族不斷地喧嘩。

「魯戊！你有請嘎李定來嗎？」從廚房傳出了叫聲。

武拉一跛一跛地忍著疼痛，擺設筵席。

武拉掩沒在歡笑聲中，魯戊卻開始整理被割破的漁網。

8 月初

「嘶、嘶、嘶、嘶」，是螽斯兒在唱歌。

風兒從樹梢經過，樹葉搖曳，又從魯戊的遮陽衣隙縫中穿過，又從他的臉上吹過，原本被太陽曬紅的臉被退熱了。

魯戊在田中灌水犁田，口裡叫：「駕！」手揮著竹竿催促牛往前。

他覺得木耙太重就叫牛停下，「喂！」後將木耙上的草刮下。

牛因為口渴用舌頭舔了舔鼻子。

「拍、拍、拍」，魯戊拍打牛的脖子，使牠輕鬆，因為牠已經犁了一畦地。

他解開了牛背上的木頭，牠輕鬆地攪動嘴巴在反芻。

魯戊顧及牠的疲憊就說：「這木頭太重了，你的脖子都硬了。」

魯戊牽著牛走到河邊說「走」，看得出非常珍惜這頭牛。

魯戊脫下衣褲同牛一起泡澡。

「喂～吃中餐了！」遠處傳來武拉的叫聲。

木頭燒的黑煙冉冉升起，天空也飄來幾片烏雲，他們和孩子坐著吃飯，卻不知牛已經往山上爬了。

「重新再做一個新的藤床吧。」武拉嘮叨著，她睡那舊床不舒服，但魯戊已經熟睡了，而他們的孩子都在野龍眼樹上吃野龍眼。

「奴乙～奴乙～」從東邊的山頭傳來母牛的叫聲被武拉聽到，不久，武



短篇小說

拉他們的牛也傳來回應。

「魯戊快起來！牛跑去追母牛了，在東方，快去看看呀！」武拉說得很急，魯戊被嚇醒。

武拉一跛一跛地跑，魯戊追過她跑在前頭。

她在後面大聲叫著：「牠往大河追去了，注意牠的腳印。」對魯戊指揮。原本在樹上吃野龍眼的孩子，將手往下一跨，翻了一個前空翻後腳落地。

他拚命地追著他爸爸，而爸爸已經往上游去了。而上游已經開始下雨，魯戊看不清牛的腳印，於是轉彎往樹林走去，不再從河流走。

然而，那孩子仍在河流往上走，水越來越急，他並不知道上游在下雨。

～

武拉戴著斗笠、穿著蓑衣等待魯戊他們回來。

雨水嘩啦啦地下，濕透了斗笠和蓑衣顯得沉重，武拉的心更沉重，思緒不斷的盤旋在「牛如果被沖走，要去那裡籌錢買牛」，但她是更寶貝這頭牛的勤勞。

看見遠處魯戊小小的身影牽牛走來，她就將牧草疊在頭頂上迎接他，說：「孩子呢？」從嘩啦啦的雨聲傳來魯戊大聲的回答：「他去哪裡？」

武拉著急了，說：「他！去跟你呀！往河邊去了。」

魯戊張嘴要回應武拉，就先被雨水裝滿了嘴，「我從溝渠那裡彎上去，沒有看到孩子！」他說。

武拉的臉一陣青一陣白，心跳也加速。

雨聲雖大，但武拉可以聽見她的心跳聲。

她想用跑的去找孩子，腳卻不聽使喚地顫抖著，她臉上的水不知是雨還是淚了。

「薰烙～」她哭著呼喊薰烙的名字，但她的聲音卻在雨中漸漸消失。

而魯戊就往河床跑去，還一面叫「薰烙～薰烙～」找那孩子。他往上游去，眼前出現熟悉的褲子，吊掛在倒塌的樹枝上。

「被沖走了！」他對自己說完，就走向工寮。一個一個的腳步都是如此的沉重。

當武拉知道結果後，往下游走去，一面走一面召喚薰烙的名字：「薰烙～薰烙～薰烙啊～我的孩子！」



當走到無患子樹下，她停下並大聲的召喚著，不停地召喚。

魯戊也跟上武拉要召喚，相距還遠，他看見一個身體俯臥在無患子樹根下，他大叫：「那是什麼？那是什麼？」奔著往前仔細看。

武拉驚惶地回應並且眼睛跟著搜尋。「那是什麼？」她的眼前一亮。

遠在天邊，近在眼前，魯戊跑下去抱住並喊著：「鯨烙～鯨烙～」

雖然鯨烙的身體冰冷，卻還有呼吸，魯戊緊緊地抱起鯨烙回去。

武拉看著鯨烙一直不停地叫：「鯨烙，鯨烙，鯨烙，鯨烙～我的孩子～你怎麼了！你怎麼了！……」

～

「下面鋪麻袋。」武拉說。因為她心疼孩子的冷，就用麻袋給他穿上，又用草蓆包住，躺在火爐邊。

「鯨烙啊！起來吧！這裡是你的家，快起來吧！」禮外巫師在火爐邊揮舞著他的手在召喚鯨烙。武拉往禮外巫師看去，只見被火焰擋住的嘴和手不停地在鯨烙的臉上、身體上揮舞。

眼淚悄悄地從她臉上滑下，自喇告離開她之後，鯨烙又發生這樣的事情，她就想念起鯨烙常唱的感謝歌，她唱著：

「Owa owa 吃醃肉會口渴」

「Owa owa 是媽媽的醃肉」

「Owa owa 媽媽的陶土」

「Owa owa 陶土在東方」

「Owa owa 東方有章魚」

「Owa owa 章魚要敬禮」

這是鯨烙謝謝媽媽給他吃章魚的歌。

經過了二天、三天、四天的唱歌，鯨烙仍沒起來。

於是武拉就開始撫摸他的身體，漸漸地，他的身體有一點熱度，手指也能動了，這使武拉有信心了。

一直到二個月後，鯨烙的眼睛睜開，手和腳都能動，只是不能說話。



短篇小說

10 月底

豎立在田埂中的旗幟被風吹得作聲，那些都是從教會得到的物資。

「I yo in ho yan ha yo in ho yan ho yay yo in
Ho i yan ho wa i yan hoy nalowan yeyan ho i yan ho wa i yan ho yay
Ho i ya o ya na in ho i yan o yeyan ha yo in nalowan
Ho i yan howa i yan hoyan……」來幫工的親族唱著歌，減輕勞累。

武拉大聲地領唱，她開懷地唱著，忘掉她的愁苦和勞累。
這一波的農忙結束，就進入了冬天。

~

一天晚上，油燈燒著，照在武拉的織布器上，她不斷地重複又拆開那打結的線頭，她的腳實在痠痛，喋喋不休地說：「痛啊！我的媽呀！」

抖一抖腳，小心翼翼地放下器具，翻過身體起身。

「啊！上個廁所吧！」她一面扶著椅子走，一面說話，遠方射來微微的油燈光線。

腳走在月光照亮的石頭路上。

武拉要走向，卻一點睡意都沒有，若有所思地走向米倉。

她面對米倉小門站立，嘴巴還喃喃自語，訴說著對米倉的感謝。

她說：「唉！阿公把你蓋得那麼好，我們使用你存米糧好多年了，老鼠和貓咪都無法進入偷吃哩。」

她弓著身體進入那小門，伸長著手臂拉出一個裝滿米的筐子，那就是糯米。

用手舀了米，細細端詳說：「好～大顆，你的米粒又大又圓。」從她的手中滑下的米粒發出了「哩哩」的聲響。

武拉在浸泡糯米，而魯戊被工作聲吵醒，前來觀察武拉的動靜。

他注視著武拉，武拉不作聲，無聲勝有聲，他似乎了解武拉要做什麼，他也拿起酒釀要蒸酒。

果然，魯戊看出武拉要開始新年祭了。

他一手舀出酒釀，開始滔滔不絕地念著：「應該很香並且湯汁很白淨。」



他滿滿的感謝，就深深吸了一口香氣。

「Ho wan ho i yan ho wan ho i yan ha yan
Nalowan na i yeyan a o wayan ho way yo in
Heyay nalowayan ha way yan ho way yo in hoyay
Heyay nalowayan ha way yan ho way yo in hoyay
Ho i yan oy yan ho way yo in」

武拉唱，魯戊和，這是他們戀愛時常唱的歌。

看著眼前沸騰的糯米飯及小米酒，他們的愁苦就像熱氣一樣蒸發了。

小米酒的香氣溢漫整個廚房，月光投射在武拉的眼睛，她眼眶上的淚珠反光投射在魯戊的眼睛。

魯戊靠著武拉拍拍她，他們脖子相交依偎在一起。

～

沸騰的蒸氣逼得小米酒滴了幾滴酒。

魯戊緊忙接住。「拿碗來。」他說。

他盛了一小竹杯，手指將酒向杯子外點了幾滴，就說：「阿公、阿嬤呀！有你們的照顧，使得這一期的米豐收。希望下一期的米也是如此豐收，謝謝你們如此保守我的家，這個家的枝葉茂盛，保守薰烙和其他的孩子們……。」

他敬祖靈也一同將酒喝下。「好喝～」他說。

「棒～怎麼那麼好喝！」又眨著眼睛說。

另一邊的糯米熟了。「快點過來！哇～好燙！」武拉說。

他們將糯米盛出，放入搗米器，兩人各站一邊輪著搗。魯戊又將手沾油，不時調整糯米的位置，動作迅速，因為太燙了。

「我休息一下。」魯戊實在筋疲力盡地說。

留下武拉一人在廚房，她偷偷地吃著糍粑，細細品嚐著，不知不覺眼眶紅熱，嘴角露出一絲微笑地說：「您真的很好吃，謝謝您的照顧，您從上祖就牧養我們及孩子們到現在……。」

武拉心中滿了對祖靈的感謝。

「三個、四個、五個，這些夠嗎？」呢喃著，手不停地將糍粑裝進袋子。

武拉背起背包上山去。「阿公、阿嬤，我們上山去請所有的朋友吃糍粑吧。」她走著走著還對祖靈說話。



短篇小說

她輕盈的腳步，不驚動魯戊和孩子們，連小狗都睡得沉。走在路上就像小貓一樣輕盈，又像是有小精靈圍繞著她，帶著她走。

她到了山上，站在龍眼樹下輕輕拍拍樹幹，對它說：「謝謝你常逗孩子們開心，請你吃糍粑，這是你的，希望你的果子結得像螞蟻一樣多，這裡是孩子們遊戲的地方，有得吃又有得乘涼。」她正說話，也將糍粑黏在樹幹上。

她又走到無患子樹下，彎下身子拾起無患子裝進袋子裡，就說：「太好了，您的果子散落滿地，這是老人家最珍貴的寶物，您是人類的祝福，希望您明年也能像今年一樣枝葉茂盛，果子像石頭一樣多。」說完，武拉將糍粑黏在樹上，眼淚也悄悄地流了下來。

她看著、想著當時薰烙被無患子擋住不被水沖走的景象，就對無患子心存感激。

「嘔卮，嘔卮。」田蛙在鳴叫。

「天快亮了。」武拉驚慌地說。

她背著沉重的無患子奔到玉米田，又到花生田，接著又到南瓜田，一一地將糍粑黏在葉子上。她的腳步走到哪裡，她的祝福就留到哪裡。

公雞鳴：「嘔～嘔嘔～」

她深深地吸了一口氣說：「唉！天亮了。」她加快腳步走進雞寮：「謝謝你的啼聲，謝謝你的蛋。」她對著公雞說完，又對母雞說，手還一面拿雞蛋。她將糍粑黏好就走了。

在雞寮的旁邊是豬寮，武拉在心裡念著：「希望在你肚子裡的小豬又多又肥。」心裡在念著，就把糍粑黏在屋簷下。

她的心急著要回家，已走到半路又折返。「我沒有忘記你，你是世界上最勤勞的牛，希望你勤勞跟著你，希望魯戊有夠多的錢可以幫你找一個同伴。」對著牛說完，就匆忙地把糍粑黏在柱上。

「今天是新年祭，怎麼可以沒有肉。」她心想，又回到雞寮抓了一隻雞。立即回家。

～

殺雞。

「噴出來了。」武拉對坐在一旁觀看的阿邦說，因為雞血噴向阿邦那裡。武拉趕走阿邦說：「不要靠近。」

武拉在外院向廚房喚叫：「巴奈，把熱水搬出來。」

「好～」巴奈回應說。



「叫你不要靠近，不聽話呀！」武拉生氣地再次警告阿邦。
武拉起身往廚房去。

「讓開！讓開！」巴奈手上捧著熱水急速地往外院跑。

「呼！呼！好燙啊！」巴奈覺得燙，叫著，就把水倒進盆裡，水發出「汩」的聲音。

「快點啊！把雞放進水裡。」武拉說。

巴奈就將雞放入水中。「嘔！嘔！太燙了！」手被燙到而叫著。

武拉聽見，就跑出來試水溫說：「把雞拿出來，讓水涼一下！」

接著又說：「你們很笨哩，加一點水。」她對孩子們的工作不耐煩了。

「咻~咻~」從水井打水的聲音，阿邦在打水。

「汩~」阿邦將水裝進盆中，正倒水就有聲音說：「好了~好~了~」是巴奈在叫。

武拉也附和：「夠了。」

阿邦立刻收手說：「好。」

阿邦心情好開心，因為每年的新年祭都會有肉可以吃。

吃早餐了。

「早安。」阿造來向武拉問安了。

在阿造後面接著進來的是谷拉禾，道：「早安。」他是武拉和阿造的舅公。

「阿公，請坐這裡。」阿邦說著並拉出椅子給他坐。

谷拉禾說：「待會兒。」就站在祖先的照片前。

「早安啊！」是谷浪說，他進了室內。

「是，是，早安啊！」魯戊回應谷浪。

~

又有聲音從外院傳進來。「大家好啊！我們都在這兒啊！」如此這般大聲，看來是最年長的阿公了。他叫魯目斯，是谷浪的大哥，武拉的大舅。

「很好！」大家異口同聲地回答。

「沒怎麼樣！」谷浪俏皮地回應。

「都很好！」魯戊恭敬地回答。

武拉的心情很開心，因為可以看到久未見面的長輩、哥哥和弟弟。



短篇小說

來的客人都一一地對著祖先敬禮許願……。

古拉禾先說：「敬愛的～阿公、阿嬤，請照顧這個家，賜給魯戛和武拉，保守他們的工作和牲畜及孩子們。謝謝你們。」

古拉禾才說完，阿邦就急忙說：「吃早餐了～」他已經忍不住肚子的飢餓。

「請這裡坐，哥哥、舅舅、弟弟。」武拉牽著舅公到餐桌就座。

「好，好。」他們回答。

「武拉，你先坐下來吧。」魯目斯招手對武拉說。

武拉也想孩子們一起來坐著，就叫：「巴奈，叫弟弟妹妹來。」他轉過頭去看著巴奈。

巴奈把薰烙移到魯目斯旁邊，而阿邦早早就坐在椅子上，手上拿著筷子，嘴角流著口水。

「娜茲～莎歐～」巴奈一面抱著娜告，一面叫著他們兩位。

巴奈看他們衝進，就說：「先去洗手。」他們還來不及坐下又要起來。

娜茲回應：「好。」

莎歐不悅地皺著眉頭，忍住飢餓，勉強地說：「好。」

「哇～」阿邦聞著雞肉香說。

谷浪拿了一塊糍粑給娜茲說：「娜茲！這個糍粑給你噢。」

「拿，拿，拿。」他一一地分給孩子們。

「你們吃了糍粑後，就會長了一歲，要努力讀書噢！你們要彼此照顧，也要照顧你們的哥哥薰烙。巴奈！你是最大的了，請你要把父母的辛苦記在心裡，衣服要幫忙洗，下午四點就要煮熟好白飯……。」

「好～」巴奈發出微弱的回應，她的心中早已知道她要扛起家中所有的工作。

「巴奈，你也要傳承你媽媽的織布哦！」魯目斯跟上谷浪的話再補了一句，因為他知道巴奈心裡還有自己想要做的事，就是編織。

她回答魯目斯就非常爽快地說：「好。」

谷浪看著阿邦，笑著對他說：「阿邦，吃多一點，長大一點。」

阿邦笑著繼續吃他的雞肉。

「莎歐。」谷浪看看他，也沒有說任何話，因為他還太小。

「來吧！姊夫和我的姊姊武拉，不要擔心薰烙的醫藥費了，他就只能這

樣了，把你們的心放在其他孩子們身上，不要再愁苦了。」阿造心痛姊姊說著這話。

「是啊！弟弟，我已經轉變了我的心情，不會加重自己的重擔了。」武拉微笑回答阿造，她的心已經被信心充滿了。

她繼續說：「你們對我們的幫助已經很多了，如今我就用這一桌表示我對你們的謝意了。」

魯戊也非常感謝地說：「舉杯，喝了這酒。」

～

一整天來來往往的客人不知多少，武拉和巴奈在廚房裡裡外外轉個不停，他們這樣宴客一連好幾天，才結束了新年祭。

